

Spridning av viveln *Otiorhynchus rugosostriatus* (Goeze) till Uppsala

PER WESTERMARK

Westermarck, P.: Spridning av viveln *Otiorhynchus rugosostriatus* (Goeze) till Uppsala. [Dispersal of the weevil *Otiorhynchus rugosostriatus* (Goeze) to Uppsala.] – Entomologisk Tidskrift 128 (4): 183-184. Uppsala, Sweden 2007. ISSN 0013-886x.

The weevil *Otiorhynchus rugosostriatus* (Goeze) occurs relatively sparsely in southern Sweden up to the county of Östergötland. It is common in parts of Gotland. A sudden occurrence in the city of Uppsala, Uppland county, may possibly depend on indirect human phoresy from Gotland to Uppsala.

Per Westermarck, Ophem, 590 41 Rimforsa. Per.Westermarck@genpat.uu.se.

Vissa skalbaggar har en fäbless för att om kvällen krypa uppför varma husväggar, något som jag årligen kan konstatera på fritidshuset på Fårö. Där kan jag om kvällarna finna ett antal skalbaggsarter, däribland ett flertal arter av släktet *Otiorhynchus*. Mest frekvent är *O. singularis*, tätt följd av *O. rugosostriatus*. Arterna *O. ovatus*, *O. sulcatus* och *O. ligustici* förekommer också.

Eftersom jag har sena arbetsvanor brukar jag när jag går hem under den varma årstiden titta på ytterväggen på Rudbecklaboratoriet i Uppsala efter vivlar av släktet *Otiorhynchus*. De senaste åren har där under sensommaren och hösten funnits många *O. sulcatus* med en topp 2005 då ibland upp mot 20 ex kunde förekomma samtidigt. Enstaka *O. ovatus* har också kunnat konstateras men inga andra arter av detta släkte. Sensommaren 2006 var emellertid antalet *O. sulcatus* lågt och endast enstaka exemplar förekom. Däremot uppträdde plötsligt åtskilliga *O. rugosostriatus*.

O. rugosostriatus är en relativt ny art för Sverige och rapporterades här från Skåne först 1936 (Palm 1996). Arten var länge känd bara från Skåne men är sedan 1970-talet på spridning norrut i landet men har på fastlandet inte påträffats norr om Östergötland. *O. rugosostriatus* är en europeisk art som verkar sprida sig över stora

delar av världen och förekommer numera i Nord- och Sydamerika, Nordafrika, Australien och Nya Zeeland (O'Donnell 1984, Palm 1996). Arten är polyfag och anges kunna vara ett skadedjur på bl.a. jordgubbar, (Frieser 1981, Palm 1996), därav dess engelska namn "Rough Strawberry Root Weevil".

Frågan inställer sig då varför *O. rugosostriatus* plötsligt finns i viss numerär på en plats i Uppsala. Det är välkänt att skalbaggar kan spridas med trävaror, videkorgar, grönsaker osv.

Figur 1. *Otiorhynchus rugosostriatus* på husvägg på Fårö.

Otiorhynchus rugosostriatus on a house on Fårö.

(Lundberg 2006) men kanske människan kan medverka i en form av indirekt foresi? Jag har under några högsommarveckor på Fårö bilen parkerad direkt på mark med hög vegetation av bl.a. gräs där *O. rugosostriatus* är allmänt förekommande (Fig. 1). Arten kryper gärna upp på hög vegetation, stolpar och husväggar under kvällen. Det är därför mer än sannolikt att djur också kryper upp på bilen. På mitt arbete i Uppsala har jag bilen parkerad på baksidan av laboratoriet, endast c:a 20 m från det område där jag påträffade alla vivlarna. Det ligger en plantering däremellan med bl.a. trädgårdsvarianter av daggkåpa (*Alchemilla*) och näva (*Gernanium*). Det finns därmed en möjlighet för införda arter som den polyfaga *O. rugosostriatus* att föröka sig på plats, vilket sannolikt är bakgrunden till åtminstone det stora antalet *O. sulcatus* vissa år. En åtminstone teoretisk möjlighet finns sålunda att *O. rugosostriatus* följt med bilen från Fårö och därefter etablerat sig i vegetationen utanför laboratoriet. En mer näraliggande och kanske mer sannolik men mindre fantasieggande möj-

lighet är givetvis att såväl *O. rugosostriatus* som *O. sulcatus* kommit in med växter som planterats vid laboratoriet. Detta skulle då kunna förklara varför *O. sulcatus* var mycket frekvent på samma plats 2005 men nästan försvunnen 2006 då i stället *O. rugosostriatus* dök upp som ny art för Uppland.

Litteratur

- Frieser, R. 1981. Unterfamilie: Otiiorhynchinae, pp. 184-240. – In: H. Freude, K. W. Harde and G. A. Lohse [eds.], Die Käfer Mitteleuropa. Goecke & Evers Verlag, Krefeld.
- Lundberg, S. 2006. Några erfarenheter av 45 års arbete med de svenska skalbaggnas utbredning. – Ent. Tidskr. 127: 185-190.
- O'Donnell, M. 1984. Recent occurrences of *Otiiorhynchus rugosostriatus* (Coleoptera: Curculionidae) in Christchurch. – N. Zealand Entomol. 8: 36-37.
- Palm, E. 1996. Nordeuropas Snudebiller. I. De kortsnudede arter (Coleoptera: Curculionidae) - med saerlig henblik på den danske fauna. – Apollo Books, Stenstrup.

Gotlands Entomologiska Förening inbjuder till

Artonde svenska entomologmötet 24-26 juli 2008

För GEF är det en stor ynnest att vara värd för mötet och vi ser fram emot att få träffa medlemmarna i Sveriges Entomologiska Förening här på vår vackra varma ö.

Plats: Fröjel, straxt söder om Klintehamn, väg 142, vägvisning vid kyrkan.

Information: 0498/497422 Mats. GEF-hemsidan www.korkmacken.hemsida.net.

Program

Torsdagen 24 juli: Anmälan kansliet efter kl 13.00. Middag kl 18.00.

Fredag 25 juli: Frukost 08.00. Årsmötesförhandlingar kl 09.00-12.00. Lunch 12.30. Exkursioner dryck och macka medtages. 18.30 Kvällsmål och så småningom nattlampor på utvalda platser.

Lördag 26 juli Frukost 08.00 med lunchlåda för hela dagen. Exkursioner i olika grupper. Önskemål diskuteras. Avslutning 18.00 med mingel och musik.

Logi: Vi har förbokat hos Fröjelgården. Bäckar kostar 115:-/natt i 3-4-bäddsrum, kök finns. Enskilt rum för par finns i annat logi. Anmäl dina önskemål snarast.

Måltider: Frukost 45:-. Lunch 72:-. Middag varierar priset på beroende på önskemål. Affär finns i Klintehamn 5 km bort.

Anmälan: till Mats med uppgift om bäddar och vilka nätter senast 1 maj. 115:- förskottsbetalas till pg 442 10 04 - 5, KÖRKMACKEN.

För resan dit

Båtresor bokas på www.destinationgotland.se (Destination Gotland)

Flygresor bokas på www.gotlandsflyg.se (Gotlandsflyg)

Bussresor på Gotland www.swebus.se (Swebus AB)

VIKTIGT - boka resor omgående, turisterna är många.

Välkomna!

Vera unica entomologica